

Vergaderjaar 1994-1995

23 797

Strafbaarstelling van misbruik van een alarmnummer voor publieke diensten

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 26 oktober 1994

De vaste Commissie voor Justitie¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de hierin gestelde vragen en gemaakte opmerkingen tijdig zullen zijn beantwoord, acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Algemeen

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel. Strafbaarstelling van het misbruik van het publieke alarmnummer geschiedt als aanvulling op de bestuurlijke maatregelen die zijn aangekondigd in de brief van 15 september 1993 van de Ministers van Binnenlandse Zaken, van Justitie en van Verkeer en Waterstaat. Is het de bedoeling dat in alle gevallen waarin misbruik is geconstateerd en de dader bekend is, strafvervolgning wordt ingesteld of geschiedt dit alleen in die gevallen waarin een waarschuwing niet helpt? Naar deze leden hebben vernomen zijn het voornamelijk kinderen die misbruik maken van het publieke alarmnummer. Zijn hierover onderzoeksresultaten bekend? Voor zover het kinderen beneden de 12 jaar betreft zal strafvervolgning niet kunnen plaatsvinden.

Deze leden vragen de regering daarom of ook specifieke maatregelen ter voorkoming van misbruik van het publieke alarmnummer door kinderen worden overwogen. Is denkbaar dat de persoon op wiens naam een aansluiting is gesteld (analoog aan artikel 40 Wegenverkeerswet) strafrechtelijk aansprakelijk wordt gesteld voor vormen van misbruik met behulp van dit telefoonnummer?

De leden van de CDA-fractie stellen de volgende twee vragen aan de regering. Is de pilot inzake automatische nummeridentificatie in de 06-11 centrale te Amsterdam al geëvalueerd? Hoe groot is naar verwachting het misbruik van het 06-11 nummer na invoering van automatische nummeridentificatie?

Verdiend het niet de voorkeur eerst het effect van automatische nummeridentificatie af te wachten alvorens tot strafbaarstelling te besluiten?

¹ Samenstelling:

Leden: V. A. M. van der Burg (CDA), voorzitter, Schutte (GPV), Groenman (D66), Korthals (VVD), Janmaat (CD), De Hoop Scheffer (CDA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Van de Camp (CDA), Swildens-Rozendaal (PvdA), ondervoorzitter, Scheltema-de Nie (D66), Kalsbeek-Jasperse (PvdA), Zijlstra (PvdA), M. M. van der Burg (PvdA), Aiking-van Wageningen (AOV), Rabbiae (GroenLinks), J. M. de Vries (VVD), Van Oven (PvdA), Van der Stoep (VVD), Dittrich (D66), Verhagen (CDA), Dijkman (PvdA), De Graaf (D66), Rouvoet (RPF), B. M. de Vries (VVD), O. P. G. Vos (VVD). Plv. leden: Koekoek (CDA), Van den Berg (SGP), Van Vliet (D66), Dees (VVD), Marijnissen (SP), Biesheuvel (CDA), Hirsch Ballin (CDA), Doelman-Pel (CDA), Van Traa (PvdA), Bijleveld-Schouten (CDA), Vreeman (PvdA), Vliegenthart (PvdA), Van Heemst (PvdA), Boogaard (AOV), Sipkes (GroenLinks), Rijpstra (VVD), Middel (PvdA), Te Veldhuis (VVD), Van Boxtel (D66), Van der Heijden (CDA), Apostolou (PvdA), Versnel-Schmitz (D66), Leerkes (U55+), Van den Doel (VVD), Weisglas (VVD).

De leden van de VVD-fractie hebben kennis genomen van het wetsvoorstel tot wijziging van artikel 142 Wetboek van Strafrecht inzake misbruik van het 06-11 nummer.

Dit voorstel tot invoeren van een tweede lid bij artikel 142 WvS roept bij deze leden een aantal pragmatische vragen op. Het landelijke 06-11 nummer werd ingevoerd, omdat het publiek in het alarmnummerwoud verdwaalde, waardoor adequate en snelle hulpverlening in het gedrang kwam.

1. Het bestaan van het alarmnummer nodigt – blijkens de memorie van toelichting – uit tot een misbruikpercentage van soms 75%. Kan de regering deze bewering nader onderbouwen, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

2. Navraag bij 06-11 nummers in enkele steden leert deze leden dat er ook sprake is van verkeerd gebruik doordat het publiek nog niet helder voor ogen staat waarvoor het alarmnummer nu precies bedoeld is.

Is de regering bereid in samenwerking met gemeenten een huis-aan-huisvoorlichtingscampagne te starten, waardoor onwetendheid ondervangen wordt?

3. Waarom is nog niet in alle regio's het zogenaamde Ani-systeem ingevoerd?

4. Nu bestaat de mogelijkheid tot het voeren van civielrechtelijke actie.

Wie of wat belemmert het verkorten van de daaraan klevende procedures? Is de regering bereid verkorting van procedures alsnog te bevorderen?

5. De regering veronderstelt dat uitvoering van de strafbaarstelling eenvoudig binnen de huidige budgetten kan worden opgevangen. Dit verbaast de leden van de VVD-fractie. Celbezetting komt ten laste van de overheid.

Gezien het tekort aan celruimte vragen deze leden de regering zich nader te bezinnen op andere effectieve sancties. Zij denken bij voorbeeld aan het inschakelen van bureau Halt.

Zou het verrichten van werkzaamheden als dienstverlening bij de plaats van vestiging van het 06-11 nummer, de brandweer, de GG en de politie niet minstens zo effectief zijn?

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel.

Zij onderschrijven het belang van het zoeken naar een oplossing om misbruik van alarmnummers tegen te gaan. De alarmvoorziening blijkt in een grote behoefte te voorzien. Het publiek kan op een snelle en efficiënte wijze in contact komen met de politie, de brandweer of een ambulance-dienst.

Deze leden signaleren met bezorgdheid dat de hulpverlening die door het alarmnummer wordt geboden, in gevaar kan komen door misbruik hiervan. De bereikbaarheid dreigt op sommige momenten te dalen tot een onaanvaardbaar niveau. Daarnaast wijzen de leden van de D66-fractie op een bijkomend gevaar van het misbruik. Er bestaat immers een reële kans dat telefoontjes minder snel serieus worden genomen in geval van twijfel.

Zij onderschrijven dan ook het zoeken naar mogelijkheden om dit misbruik te verminderen om het adequaat functioneren van de alarmcentrales niet in gevaar te brengen. Desondanks hebben de leden van de D66-fractie enkele vragen over het voorstel van de regering.

Om het misbruik van het alarmnummer tegen te gaan heeft de Minister van Binnenlandse Zaken, in overleg met de Ministers van Verkeer en Waterstaat en van Justitie, in het verleden besloten tot het treffen van enige voorzieningen. De voorzitter van de Tweede Kamer is hierover bericht bij brief van 15 september 1993. In deze brief staat dat voor een effectieve bestrijding van het misbruik het achterhalen van de telefoon-aansluiting van waaruit het misbruik wordt gepleegd, noodzakelijk is. Hiertoe is de Automatische Nummer Identificatie gepresenteerd, waarmee

het mogelijk is het nummer van de abonnee zichtbaar te maken en te registreren op het moment dat wordt gebeld. Bij herhaald misbruik doet de PTT zo spoedig mogelijk een brief uitgaan naar de desbetreffende aansluiting. De proef is in september 1993 begonnen in de alarmcentrale van Amsterdam en is daar een groot succes gebleken. De genomen maatregelen blijken in de praktijk effectief te zijn. Na de schriftelijke waarschuwing houden de telefoontjes veelal op. Bovendien heeft de Automatische Nummer Identificatie als bijkomend voordeel dat het telefoonnummer ook zichtbaar kan worden gemaakt, indien de beller niet alle noodzakelijke gegevens aan de alarmcentrale kan doorgeven.

De leden van de D66-fractie vragen of deze proef mede gezien het succes in de regio Amsterdam, vervolgens landelijk is ingevoerd. Indien de proef niet landelijk is ingevoerd, dan zouden deze leden graag vernemen waarom niet.

Zij stellen zich op het standpunt dat het strafrecht gereserveerd dient te blijven voor problemen die niet langs andere wegen kunnen worden opgelost. Zij leggen dan ook het volgende aan de regering voor.

Kan effectief tegengaan van misbruik van een alarmnummer wellicht beter buiten de sfeer van het strafrecht geschieden, bij voorbeeld door het sturen van een waarschuwingsbrief, of het ongeschikt maken van de gewraakte telefoonaansluiting voor het draaien van het alarmnummer?

Misschien is het civielrechtelijke kort geding een betere manier om het misbruik te bestrijden. De eis kan zich richten tegen degene op wiens naam de aansluiting staat. Door kort-geding-procedures kan sneller en effectiever op misbruik worden ingespeeld buiten het strafrecht om. De eis in kort geding zou bij voorbeeld kunnen zijn een verbod op misbruik van het alarmnummer op straffe van verbeurte van een dwangsom, een voorschot op een schadevergoeding of de afsluiting van de desbetreffende telefoonaansluiting. Indien de President van de rechtbank een dergelijke eis toewijst, zal de sanctie binnen enkele weken na het geconstateerde misbruik geëffectueerd zijn. Dit levert een groot snelheidsvoordeel op in vergelijking met het aanhangig maken van een strafzaak bij de politierechter. Niet te verwachten valt dat overtreding van het voorgestelde artikel 142 tweede lid WvSr door de politierechter bestraft zal worden met een onvoorwaardelijke gevangenisstraf, maar wel met een geldboete. Voor degene die misbruik heeft gemaakt van het alarmnummer, zal het om het even zijn of hij in het kader van het strafrecht een boete moet betalen of in een kort geding een voorschot op de schadevergoeding.

De regering geeft als argument voor de strafbaarstelling dat er een preventieve werking vanuit zal gaan. In de opvatting van de leden van de D66-fractie mag dat echter niet een hoofddoelstelling van strafbaarstelling zijn. Verbodsbepalingen dienen alleen dan in het Wetboek van Strafrecht opgenomen te worden, indien te verwachten is dat zij ook werkelijk toegepast worden. Hierbij moet tevens in overweging worden genomen dat het moeilijk is de schuldige van het opzetsdelict te vinden. Telefoonaansluitingen worden veelal door meer mensen gebruikt, waardoor het niet altijd logisch is dat de aangeslotene wordt aangesproken, terwijl dit civielrechtelijk wel mogelijk is. Bovendien vindt het misbruik van het alarmnummer voor een aanmerkelijk gedeelte vanuit telefooncellen plaats. Het ligt niet in de verwachting dat opsporingsprioriteit gegeven zal worden aan het in de gaten houden van telefooncellen van waaruit het misbruik geregeld plaatsvindt.

Gelet op de overbelasting van de strafrechters lijkt het de leden van de D66-fractie voor de hand te liggen dat niet gekozen wordt voor een strafbaarstelling, maar dat de civielrechtelijke weg wordt bewandeld. Zij vragen de regering op deze analyse te reageren.

Artikel I

De leden van de D66-fractie achten de zinsnede «zonder dat daartoe de noodzaak aanwezig is» nogal vaag. Kan de regering de formulering wat meer toespitsen op het misbruik maken van het alarmnummer?

Voorts achten deze leden «gebruik maken van» een te ruime beschrijving. Begrijpen deze leden het goed dat misbruik van het alarmnummer alleen telefonisch kan plaatsvinden? Indien dit het geval is, dan komt het deze leden voor dat de formulering daarop toegesneden dient te worden. Is de regering bereid tot een dergelijke aanpassing?

De voorzitter van de commissie,
V. A. M. van der Burg

De griffier van de commissie,
De Gier